

Ministerie van Financiën
T.a.v. Zijne excellentie de heer J.K. de Jager

(Indiening van deze brief via
www.internetconsultatie.nl/wijzigingsbesluitfm2013)

Referentie	Telefoon	Datum
	033 – 450 91 32	10 mei 2012

Betreft
Reactie op het ontwerpbesluit Wijzigingsbesluit financiële markten 2013
(publicatiedatum 14 april 2012; einddatum 11 mei 2012)

Hooggeachte heer De Jager,

Bij deze dien ik namens Stater Nederland B.V. (Stater) een reactie in op het ontwerpbesluit Wijzigingsbesluit financiële markten 2013. Deze reactie betreft het provisieverbod, het dienstverleningsdocument en de kennis- en ervaringstoets door consumenten (artikelen 86c, 86f en 80e Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft (BGfo)).

1. Reikwijdte van de artikelen

De artikelen 86c, 86f en 80e BGfo zijn (mede) van toepassing op "bemiddelaars" zoals gedefinieerd in de Wft. Voor zover de genoemde artikelen van toepassing zijn op "bemiddelaars", zijn ze gericht op tussenpersonen. Door de ruime definitie van bemiddelen in de Wft zijn de bepalingen echter ook van toepassing op andere partijen dan tussenpersonen. Daardoor hebben ze ongewenste consequenties, terwijl het beoogde doel van de bepalingen er niet mee wordt bereikt.

2. Doel van de artikelen

Het doel van de genoemde artikelen is (kort samengevat) de bescherming en optimale behartiging van de belangen van de consument als afnemer van financiële producten. Met name de artikelen 86c en 86f BGfo moeten leiden tot optimalisering van advisering aan de consument/cliënt, door het tegengaan van beloningsgedreven sturing van advies en 'mis-selling'. Dit doel wordt door Stater van harte onderschreven.

3. Bemiddeling: tussenpersonen en uitvoerders

De definitie van "bemiddeling" in de Wft omvat twee – zeer verschillende – typen van werkzaamheden:

- a. het als tussenpersoon tot stand brengen van een overeenkomst inzake (bijv.) krediet tussen een consument/cliënt en een aanbieder;
- b. de assistentie bij de uitvoering van een dergelijke overeenkomst.

De eerste categorie werkzaamheden betreft tussenpersonenwerk. De tweede categorie werkzaamheden betreft uitvoeringswerk.

4. Tussenpersonen

Bemiddelaars verrichten in de praktijk veelal tussenpersonenwerk, of een combinatie van tussenpersonen- en uitvoeringswerk. In het kader van die werkzaamheden bestaat de mogelijkheid invloed uit te oefenen op de productkeuze van de consument/cliënt. Van provisies die deze bemiddelaars van aanbieders ontvangen, kunnen prikkels uitgaan voor de keuze van een specifiek product en deze kunnen er dus toe leiden dat gehandeld wordt op een wijze die afbreuk doet aan het belang van de consument/cliënt.

5. Uitvoerders

Er is daarnaast een groep bemiddelaars die uitsluitend uitvoeringswerk (voor aanbieders) verricht. Bij die werkzaamheden bestaat geen mogelijkheid invloed uit te oefenen op de productkeuze van de consument/cliënt. Het gaat bijvoorbeeld om de uitvoering van betalingen, het administreren van die betalingen, het administreren van hypotheek- en polisgegevens, het completeren en aanvullen van dossiers.

Kenmerk van de uitvoeringswerkzaamheden zijn (o.a.):

- de aanbieder/geldverstrekker (en niet de consument/cliënt) is de opdrachtgever/klant van de uitvoerder;
- de uitvoerder werkt uitsluitend op basis van instructies van de aanbieder;
- de uitvoerder heeft geen discretionaire bevoegdheden jegens de consument/cliënt;
- de uitvoeringswerkzaamheden hebben betrekking op de behandeling van (bijv.) kredieten nadat deze zijn afgesloten;
- er is geen betrokkenheid bij de distributie of advisering aan de consument/cliënt;
- er is geen belang bij de inhoud van adviezen aan de consument/cliënt (ongeacht wie deze adviezen geeft);
- er is geen belang bij de verkoop van bepaalde producten aan de consument/cliënt;
- het gaat om werkzaamheden die de bedrijfsvoering van de aanbieder betreffen.

Gezien het moment waarop de uitvoerder wordt ingeschakeld én het type werkzaamheden dat vervolgens wordt verricht, is er voor de uitvoerder geen mogelijkheid invloed uit te oefenen op de productkeuze van de consument/cliënt.

Van provisies die uitvoerders ontvangen kunnen geen prikkels uitgaan voor de keuze van een specifiek product en deze kunnen er dus niet toe leiden dat gehandeld wordt op een manier die afbreuk doet aan het belang van de consument/cliënt.

De partij die uitsluitend uitvoeringswerk verricht bevindt zich in de distributie- en adviesketen niet tussen de aanbieder en de consument/cliënt, maar achter de aanbieder.

6. Provisieverbod (artikel 86c BGfo)

6.1. Geen betaalstroom tussen aanbieder en bemiddelaar

Op grond van het aangekondigde provisieverbod mag er geen betaalstroom zijn tussen de aanbieder en bemiddelaar. Dat betekent voor uitvoerders: tussen aanbieder en uitvoerder.

Uitvoerders mogen derhalve voor hun werk geen vergoeding meer van hun klanten ontvangen. De consument/cliënt zou de vergoedingen moeten gaan betalen. Dit stuit echter op de volgende bezwaren:

- a. de consument/cliënt is niet de opdrachtgever/klant van de uitvoerder;
- b. de uitvoerder verricht geen werkzaamheden ten behoeve van de consument/cliënt;
en
- c. de uitvoerder heeft geen overeenkomst met de consument/cliënt.

Samengevat: de uitvoerder mag geen vergoeding van de aanbieder ontvangen én kan geen vergoeding van de consument/cliënt vragen. Dit betekent dat het verrichten van zuiver uitvoeringswerk door het provisieverbod onmogelijk wordt. Immers: het is financieel niet haalbaar die werkzaamheden om niet te verrichten. Uitvoerders zullen in redelijkheid niet aan het provisieverbod kunnen voldoen. Dat kan en mag niet het gevolg van het provisieverbod zijn.

6.2. Doel provisieverbod wordt anderszins bereikt

Provisieverbod kan uitsluitend bedoeld zijn voor tussenpersonen: bemiddelaars die betrokken zijn bij de totstandkoming van overeenkomsten tussen aanbieders en consumenten/cliënten; bemiddelaars die belang hebben bij die totstandkoming en daar ook invloed op kunnen uitoefenen.

Het met het provisieverbod beoogde doel wordt bereikt door het van toepassing te laten zijn op bemiddelaars die daadwerkelijk betrokken zijn bij het tot stand brengen van overeenkomsten tussen aanbieders en consumenten/cliënten. Het mede toepassen van het verbod op bemiddelaars die uitsluitend uitvoeringswerk verrichten, draagt op geen enkele wijze bij aan het beoogde doel.

6.3. Negatieve gevolgen voor de consument/cliënt

Toepassing van het provisieverbod op uitvoerders zal uiteindelijk leiden tot extra kosten voor de consument/cliënt. Uitbesteding door aanbieders van uitvoeringswerk wordt door het provisieverbod immers onmogelijk gemaakt. Aanbieders zullen die werkzaamheden weer zelf moeten gaan verrichten. Daardoor zullen schaal- en efficiencyvoordelen – die het gevolg zijn van uitbesteding en het bestaansrecht vormen voor uitvoerders – te niet gaan. Ook zullen de kansen voor aanbieders om zich op de Nederlandse markt te bewegen beperkt worden, hetgeen negatieve consequenties heeft voor het aanbod op de markt en gezonde concurrentieverhoudingen. Ook dát is uiteindelijk niet in het belang van de consument/cliënt.

6.4. Conclusie

Als het aangekondigde provisieverbod gaat gelden voor bemiddelaars die uitsluitend uitvoeringswerkzaamheden voor aanbieders verrichten, dan is het volgende van belang:

- dergelijke bemiddelaars-uitvoerders kunnen in redelijkheid niet aan het provisieverbod voldoen;
- het provisieverbod maakt het uitvoeringswerk onmogelijk;
- het doel van het provisieverbod kan anderszins worden bereikt; en
- het provisieverbod zal negatieve gevolgen voor consumenten/cliënten hebben.

Voor het provisieverbod zou daarom een uitzondering gemaakt moeten worden voor bemiddelaars die zuivere uitvoeringswerkzaamheden verrichten.

7. Dienstverleningsdocument (artikel 86f BGfo)

7.1. Verschaffing van een document aan de consument/cliënt

Op grond van artikel 86f BGfo moet de financiële dienstverlener een dienstverleningsdocument aan de consument/cliënt verschaffen, voorafgaand aan het verlenen van een financiële dienst inzake een financieel product "dat is afgestemd op de dienstverleningsvraag van de consument/cliënt".

Aan deze verplichting kan door de bemiddelaar-uitvoerder in redelijkheid niet worden voldaan. De bemiddelaar-uitvoerder verleent immers geen diensten aan consumenten/cliënten. De diensten kunnen uit dien hoofde dan ook per definitie niet zijn afgestemd op enige dienstverleningsvraag van een consument/cliënt.

7.2 Doel wordt anderszins bereikt

Het doel van het dienstverleningsdocument is om consumenten/cliënten in staat te stellen op basis van informatie over de reikwijdte en kosten van de financiële dienstverlening te beslissen welk soort dienstverlening zij wensen en van welke dienstverlener zij die dienstverlening willen betrekken. Zo staat het opgenomen in de Nota van toelichting. Hieruit blijkt al dat de verplichtingen omtrent het dienstverleningsdocument niet bedoeld zijn of kunnen zijn voor bemiddelaars-uitvoerders: de consument schakelt de bemiddelaar-uitvoerder immers niet in.

Met de bepalingen omtrent het dienstverleningsdocument beoogde doel wordt bereikt doordat de bepalingen van toepassing zijn op overige financiële dienstverleners, zoals aanbieders (ten behoeve waarvan Stater werkzaamheden verricht) of bemiddelaars-tussenpersonen die werkzaam zijn in opdracht van aanbieders. Het kan niet worden bereikt door de bepalingen van toepassing te verklaren op bemiddelaars-uitvoerders als Stater.

7.3 Negatieve gevolgen voor de consument/cliënt

Toepassing van de bepalingen omtrent het dienstverleningsdocument op bemiddelaars-uitvoerders leidt ertoe dat de consument/cliënt van informatie wordt voorzien die voor hem niets toevoegt en het zicht vertroebelt op zaken die voor hem wél van belang zijn.

Toepassing leidt bovendien tot extra kosten voor bemiddelaars-uitvoerders en daarmee uiteindelijk tot extra kosten voor de consument/cliënt, zonder dat daar de verkrijging van zinvolle informatie tegenover staat. Los daarvan zal de consument/cliënt die informatie dan ontvangen nadat door hem al een overeenkomst inzake een financieel product is gesloten.

7.4 Conclusie

Aan de verplichting tot verschaffing van een dienstverleningsdocument kan door bemiddelaars-uitvoerders in redelijkheid niet worden voldaan. Het doel van de verplichting wordt daarnaast anderszins bereikt. Ten slotte zal de toepasselijkheid van de verplichtingen omtrent het dienstverleningsdocument op bemiddelaars-uitvoerders negatieve gevolgen hebben voor consumenten/cliënten.

8. Kennis- en ervaringstoets door consumenten/cliënten (artikel 80e BGfo)

De argumenten die in het voorgaande zijn genoemd in verband met het provisieverbod en het dienstverleningsdocument zijn mutatis mutandis van toepassing. De bemiddelaar-uitvoerder biedt geen producten aan en brengt geen overeenkomsten tot stand tussen aanbieders en consumenten/cliënten. De bemiddelaar-uitvoerder begint pas met zijn werkzaamheden als de overeenkomst met de consument/cliënt al gesloten is.

Voor de kennis- en ervaringstoets van consumenten/cliënten zou een uitzondering gemaakt moeten worden voor bemiddelaars die alleen uitvoeringswerkzaamheden verrichten.

In elk geval lijkt het goed om in de tekst van artikel 80e letterlijk datgene op te nemen dat nu in de toelichting is vermeld, te weten dat als meerdere financiële dienstverleners betrokken zijn bij de financiële dienstverlening aan de consument/cliënt, de toets slechts door één van de financiële dienstverleners hoeft te worden afgenomen.

9. Uitzondering/aanpassing definitie "bemiddelen"

Zoals hiervoor is aangegeven en gemotiveerd zou voor de genoemde artikelen een uitzondering moeten worden opgenomen voor bemiddelaars die zuiver uitvoeringswerkzaamheden verrichten. Het beoogde doel van de artikelen wordt anderszins bereikt, terwijl de gevolgen van eventuele toepasselijkheid van de artikelen op zuivere uitvoerders negatief voor de consument/cliënt zullen uitpakken. De reden daarvan is dat uitvoerders in redelijkheid niet aan de artikelen kunnen voldoen of dat het voldoen aan de artikelen de beoogde transparantie rond de financiële producten alleen maar zal vertroebelen.

Een structurele oplossing zou gevonden kunnen worden in het aanpassen van de definitie van "bemiddelen" in de Wft. De nu aangekondigde bepalingen zijn niet de eersten waarvoor de problematiek geldt en zullen ook zeker niet de laatsten zijn.

Stater heeft in het verleden, als bemiddelaar-uitvoerder, een ontheffing gevraagd en gekregen van de AFM voor de bepalingen met betrekking tot provisietransparantie en het dienstverleningsdocument. Het zou de nodige administratieve verwickelingen en kosten overbodig maken als het steeds opnieuw vragen van ontheffing voor bepalingen die gelden voor "bemiddelaars", maar bedoeld zijn voor tussenpersonen, niet meer gevraagd hoeft te worden. Ook dat is uiteindelijk in het belang van de consument/cliënt.

10. Ten slotte

Tot een nadere toelichting ben ik desgewenst graag bereid.
Verder vermeld ik dat deze reactie openbaar mag zijn.

Hoogachtend,
Stater Nederland B.V.

L.K.M. van Druenen
Directeur Legal

